

THEMA

CULTUUREDUCATIE IN HET MBO MAG GEEN INCIDENT ZIJN

Steeds meer culturele instellingen hebben de mbo-student in het vizier en komen met een passend aanbod. Vaak zijn dit tijdelijke projecten en is het succes nog te afhankelijk van de passie van individuele docenten. Dit zorgt voor een fragiele situatie. Daarom is een structurele financiering en systematiek belangrijk. Cultuureducatie in het mbo-onderwijs mag geen incident zijn. Aan CJP en Fonds 21 ligt het zeker niet.

Middelbaar beroepsonderwijs is meer dan een voorbereiding op de arbeidsmarkt. Studenten worden ook opgeleid voor een vervolgopleiding én tot burgers die volwaardig deelnemen aan de maatschappij. Daarom zijn er naast beroepskwalificaties ook eisen op het gebied van bijvoorbeeld taal en burgerschap. In 2016 namen de minister van OCW en de MBO Raad het initiatief om het burgerschapsonderwijs in het mbo naar een hoger plan te brengen door aan het curriculum onder meer kritische denkvaardigheden en interpersoonlijke vaardigheden toe te voegen. Het kunnen voeren van een dialoog over thema's als radicalisering, democratische waarden, religie en vrijheid van meningsuiting heeft de behoefte aan passende activiteiten een impuls gegeven. Aandacht voor kunst & cultuur wordt daarom steeds vaker als betekenisvol ervaren. Niet alleen bij de creatieve opleidingen, maar ook bij andere opleidingen voor onder meer de maatschappelijk-sociale dimensie bij burgerschap of voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding. Daarnaast zijn er in de kwalificatiestructuur keuzedelen gekomen, wat eveneens extra mogelijkheden voor cultuureducatie geeft. Het mbo heeft geen apart vak ckv, zoals het vo. Sinds 2016 heeft de mbo-student wel recht op de MBO Card, die CJP-korting op lifestyle en cultuur biedt. Deze cultuurkaart bevat - in tegenstelling tot die van het vo - geen budget.

CJP

Walter Groenen, directeur van CJP, speelt al jaren een belangrijke rol bij het cultuuronderwijs voor scholieren. Mede door zijn inzet is de MBO Card er gekomen. 'Bij de invoering van burgerschap, zo'n vijftien jaar geleden, hebben scholen en culturele instellingen echt de boot gemist,' stelt hij. 'Terwijl in het vo het vak ckv ontwikkeld werd, richtte het mbo zich vooral op beroepscompetenties om de aansluiting met het bedrijfsleven te verbeteren. Daar hoorde geen literatuuronderwijs, theater- of museumbezoek bij. Burgerschap kent dan ook geen domein voor kunst & cultuur. Pas dankzij de recente ontwikkelingen komt op veel roc's cultuureducatie in zicht. Ook Ingrid van Engelshoven, minister van

"ER MOET GOED AANBOD VOOR HET MBO KOMEN, ANDERS IS HET WEGGEGOOD GELD, MAAR DAT GAAT DE GOEDE KANT UIT"

OCW, gaf in haar nota met uitgangspunten voor nieuw cultuurbeleid aan het cultuuronderwijs binnen het mbo te willen versterken.'

Groenen is al sinds de invoering van de MBO Card druk aan het lobbyen voor een eigen budget op de kaart. Aanvankelijk was dat voor de minister nog een stap te ver, maar inmiddels vindt het steeds meer gehoor, vooral bij docenten die zelf burgerschapsonderwijs geven. Groenen: 'Zij ervaren hoe lastig het is als je geen budget hebt en je niet weet waar je op school de financiën kunt vinden. Maar ook bij Kamerleden heb ik enthousiasme geproefd. Inmiddels is onze vraag om de voorstelling *Leef* van theatergroep AanZ voor de Tweede Kamer te mogen spelen gehonoreerd, dus dan kunnen we echt laten zien waarvoor zo'n budget gebruikt kan worden en waarom het nodig is.'

Volgens Groenen is het succes van de Cultuurkaart in het vo een voorbeeld. 'Iedereen ziet dat de financiering een belangrijke factor is voor een goede interactie met de culturele sector, omdat docenten daarmee in staat worden gesteld het vak daadwerkelijk vorm te geven. Vanuit onze visie is de MBO Card een start om beweging in gang te zetten en om de culturele sector en het middelbaar beroepsonderwijs met elkaar te verbinden. Ook de Raad voor Cultuur en het JOB MBO, de landelijke jongerenorganisatie voor het mbo, zijn positief. De culturele sector pleit voor eenzelfde bekostiging, omdat het deels dezelfde leeftijdscategorie is.'

Een belangrijke voorwaarde is een goede matching. Groenen: 'Er moet een goed aanbod voor het mbo komen, anders is het weggegooid geld, maar dat gaat de goede kant uit. Van de andere kant werkt het ook als vliegwiel. Bij de Cultuurkaart voor het vo zie je dat juist daardoor allerlei initiatieven ontstaan en dat gebeurt bij het mbo natuurlijk ook. Als je naar de financiële bijdrage kijkt valt het trouwens wel mee: er zijn ca. 500.000 studenten. Als die allemaal 5 euro ontvangen, praat je over 2,5 miljoen euro per jaar. Ter vergelijking: het po ontvangt 23 miljoen en het vo 5 miljoen euro per jaar voor cultuureducatie.' Zouden scholen ook zelf een bijdrage kunnen en moeten leveren? Groenen: 'Zeker, dat zou ik toejuichen. Vooral omdat scholen kunnen zien dat het goed besteed wordt en zo de regie behouden. Er zijn al scholen die collegebreed een budget voor burgerschap en/of cultuureducatie hebben, zoals het Koning Willem I College in Den Bosch, maar dat is nog lang niet overal het geval. Een kaart met een budget zou ertoe bijdragen dat ook bij andere roc's een coördinator activiteiten gaat initiëren en verbinden.'

FONDS 21

Een belangrijke partner is Fonds 21, dat kunstinhoudelijke en sociaal-maatschappelijke initiatieven financieel ondersteunt. Het fonds nodigde de afgelopen jaren kunstinstellingen uit om een voorstel in te dienen voor de regeling *Kunsteducatie voor mbo'ers*. Ook dit schooljaar geeft het fonds weer een impuls aan de ontwikkeling van kwalitatief goed en toegankelijk aanbod voor het mbo-onderwijs. In het eerste (pilot)jaar in 2017 waren er vijf toekenningen. Het afgelopen jaar waren dat er veertien met een totaal toegekend bedrag van bijna € 500.000. Mathilde Heijns, projectadviseur bij Fonds 21: 'Het laat zien dat het culturele veld in beweging is om ook voor mbo-studenten een passend aanbod te ontwikkelen. We zien daarbij vooral aanvragen vanuit musea en film- en theaterinstellingen. Disciplines als dans en muziek zijn nog minder vertegenwoordigd. Enkele projecten, zoals het museumproject *Van kijken naar zien* van Museum Boijmans van Beuningen, worden in samenwerking met Codename Future landelijk verder uitgerold.'

'Fonds 21 richt zich op Kunst & Cultuur en Jongeren & Maatschappij en bij het programma voor het mbo komt dit allebei terug,' aldus Heijns. 'Eigenlijk richten we ons op het publiek van de toekomst. Het is voor jongeren niet vanzelfsprekend om naar een museum of het theater te gaan. Ook de kunstsector zelf beseft steeds meer dat ze moet investeren in de eigen toekomst en dat dus ook de mbo-student bediend moet worden. Dat is hoopgevend. Maar tegelijkertijd is niet het altijd eenvoudig en daarom helpen wij graag om kunstinstellingen te informeren, wegwijs te maken en te helpen bij hun aanvraag. Wat altijd weer opvalt, ook als je lopende projecten bezoekt, is dat het echt leeft en dat deelnemers, kunstinstellingen en scholen erg positief zijn en het belang ervan inzien. Daarom hebben we ook dit jaar weer een oproep gedaan. We hebben het gevoel dat er meer partijen zijn, die daar stappen in kunnen zetten.'

Zitten scholen wel te wachten op projecten van kunstinstellingen? Heijns: 'Het is belangrijk dat de kunstprojecten afgestemd zijn op de doelgroep. Samenwerking met het onderwijs en de jongeren zelf is van belang en dat stimuleren we ook. Programma's moeten immers worden aangepast en activiteiten moeten tijdig worden ingepast. Je moet samen zoeken naar een passende plaats in het curriculum. We ondersteunen daarom het streven om geld op de Cultuurkaart te krijgen, want dat geeft scholen meer mogelijkheden om zelf het initiatief te nemen en samen met kunstinstellingen plannen te ontwikkelen. De drempel kan zeker nog lager.' ●

MEER INFORMATIE?

- www.cjp.nl
- www.fonds21.nl
- www.burgerschapmbo.nl